

COVID-19 Salgını Kapsamında Dünyada ve Türkiye'de Vergi Önlemleri

31 Mart 2020

pwc

Dünya uygulamalarına genel bakış

Covid-19'un hanehalkı ve işletmeler üzerinde yol açtığı ani olumsuz ekonomik etkilerin sınırlandırılabilmesi için, parasal politikaların ve finansman sağlamaya yönelik önlemlerin yanında*, pek çok ülkede ilk aşamada uygulanagelen veyahut uygulaması değerlendirilen vergisel önlemler şu başlıklar altında özetlenebilir:

- İşgücü maliyetlerinin azaltılması için ücretler üzerinden uygulanan vergi ve sosyal güvenlik katkı paylarının kaldırılması veya ertelenmesi;
- Sağlık ve acil durum yönetimi ile ilgili sektörlerde çalışanların fazla mesai ücretleri için vergisel teşvikler sağlanması;
- Vergi iade süreçlerinin kısaltılması;
- Vergi beyan ve ödeme sürelerinin ertelenmesi;
- Geçmiş dönem verilerine dayalı olarak uygulanan geçici vergilerin ertelenmesi veya geleceğe yönelik tahminlerle düzeltilmesi;
- KDV ve ihracata alınan gümrük vergilerinin ertelenmesi;
- Tahsili mümkün olmayan alacakların kayıtlardan silinmesinin ve bunlara ilişkin KDV indiriminin kolaylaştırılması;
- Matrahın cari reel değeri yansıtmayabildiği (örneğin, emlak vergileri gibi) vergilerin ertelenmesi veya kaldırılması;
- Mali zararın ileriye taşınma sürelerinin uzatılması veyahut geriye yürütülmesine izin verilmesi.

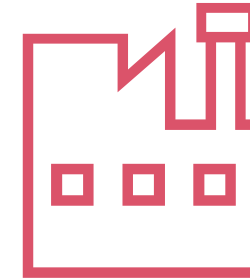
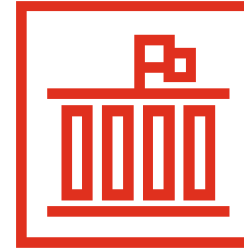
Söz konusu önlemlerin, vergisel beyan ve ödeme yükümlülüklerin ertelenmesi, beyannamelerin zamanında ibraz edilememesi nedeniyle ortaya çıkan yaptırımların esnetilmesi, mükellef hizmetlerinin genişletilmesi, vergi iade süreçlerinin hızlandırılması gibi **idari ve usûli önlemler** yanında, esasa yönelik **vergisel politika değişikliklerini yansıtan önlemleri** de içerdiği görülmektedir.

* Bu konuda ayrıntılı ve güncel bilgi için bkz. https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19?utm_medium=email&utm_source=govdelivery

Vergisel önlemler açısından öne çıkan vergi politikasının **işletmelerin ve hanehalkının nakde erişiminin artırılması** olduğu anlaşılıyor. Vergi türleri itibarıyla, söz konusu kısa vadeli önlemlerin odağında önem sırasıyla başlıca şunlar yer almaktadır**:

1. Ücret geliri üzerinden alınan vergiler (ve sosyal güvenlik katkı payları)
2. Kurumlar vergisi
3. KDV

Bu ve benzeri vergisel önlemler yaşanmakta olan kriz karşısında öncelikle hanehalkına gelir desteği sağlayıp işletmelerin nakit akışını iyileştirmeyi hedeflese de pandemi tecrit edilebilir hale geldiğinde, bugünden öngörülemeyen yeni realite karşısında ülkelerin orta ve uzun vadeli vergi politikalarını yeniden ele almalarının gerekeceği aşikar. Zira ortaya çıkan durumun önemli ölçüde uzaması ve dolayısıyla ekonomik etkilerin derinleşmesi halinde, kısa vade için geliştirilmiş bu önlemler sürdürülebilir olmayacaktır. Bu nedenle şimdiden ülkeler ekonomide güven ortamı ve canlanmayı sağlayacak daha orta ve uzun vadeli vergi politikaları üzerine odaklanmaya başladılar.

**Bu konuda ayrıntılı ve güncel bilgi için bkz. OECD'nin geliştirdiği kılavuz: <https://www.oecd-forum.org/posts/63721-tax-in-the-time-of-covid-19>

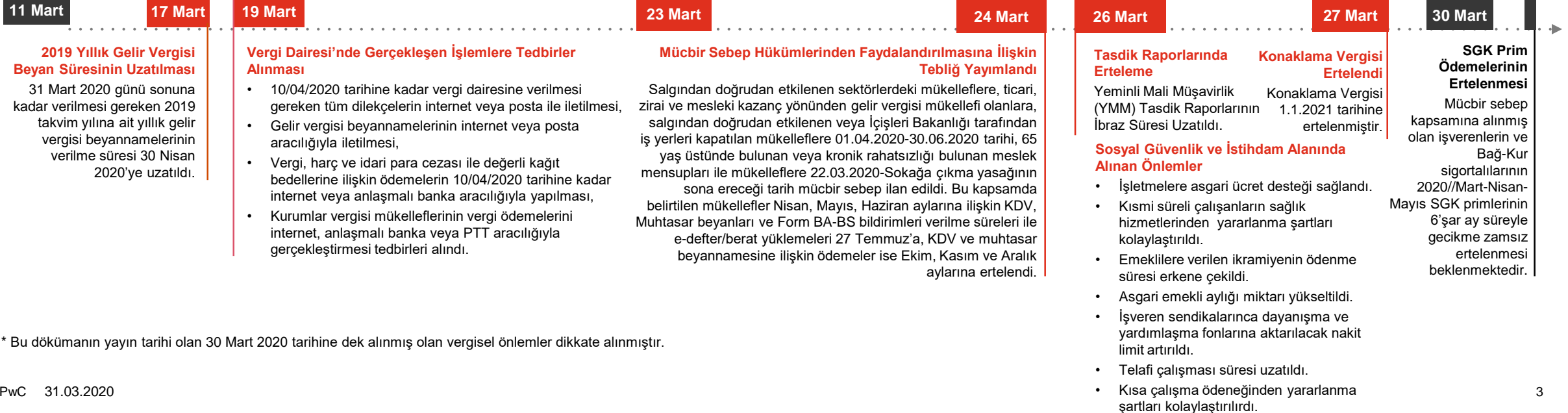
Türkiye’de şu ana dek COVID-19 ile ilgili alınmış olan Vergisel Önlemler

İlk COVID-19 vakasının açıklandığı 11 Mart tarihinden sonra, pandemiden etkilenen pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de art arda bazı vergisel önlemler açıklandı. Şu ana dek alınan önlemlerin* esasa yönelik vergisel politika değişikliklerini yansıtan önlemlerden ziyade, mükelleflerin nakit sıkıntılarının artırılmaması için vergisel beyan ve ödeme yükümlülüklerinin ertelenmesine yönelik idari ve usuli önlemler olduğu görülüyor.

- Gelir vergisi mükellefleri için gelir vergisi beyan ve ödemesi ertelenmiştir.
- Sosyal güvenlik kesintilerine ilişkin erteleme yakın zamanda beklenmektedir.
- Vergisel yükümlülüklerin ertelenmesinde salgının doğrudan etkilediği sektörlere öncelik verilmiştir.
- Tüm sektörler için yönelik olarak yalnızca bir aylık KDV ertelenmesi yapılmıştır.

İlk koronavirüs vakası açıklandı

* Bu dökümanın yayın tarihi olan 30 Mart 2020 tarihine dek alınmış olan vergisel önlemler dikkate alınmıştır.

Dünyada COVID-19 Vergi Önlemlerinde genel yaklaşımlar

Gelir Vergisi ve Sosyal Hizmet Kesintileri

Yıllık Gelir Vergisi Beyanı

Genel olarak, 2019 yılına ilişkin gelir vergisi beyannameleri pek çok ülkede (**İspanya, Güney Kore, Şili ve Çin** gibi örnekler hariç) ertelenmiştir.

Ertelemeye giden ülkelerde (**Almanya ve Fransa** gibi istisnai örnekler hariç) sektörel bir ayırıma gidilmemiştir.

Genel Yaklaşım
Sektörel ayırım olmaksızın 2019 yıllık beyanı ertelenmiştir.

Ücret Gelirleri Üzerinden Gelir Vergisi

Ücret gelirleri üzerinden alınan gelir vergisine ilişkin olarak ülkelerin daha çoğu henüz özel bir önlem (erteleme veya istisna kılma gibi) almamıştır.

Ancak, **İspanya ve ABD** gibi bazı ülkelerde belli bir ölçüğe bağlı olarak (örneğin, işverenin cirosu belli bir tutarın altında ise) ve belli bir tutar ile sınırlı olarak erteleme sağlanmıştır.

Genel Yaklaşım

Belli bir ölçüğe ve sınırı bağlı erteleme imkanı verilen ülkeler de olmakla birlikte **ülkelerin daha çoğu henüz özel bir önlem almamıştır.**

Sosyal Güvenlik Kesintileri

İsviçre, İtalya, Fransa ve İsrail gibi ertelemeye giden veya **İspanya** gibi belli bir ölçüğe bağlı olarak istisna getiren ülkeler haricinde genellikle henüz özel bir önlem alınmadığı görülmektedir.

Genel Yaklaşım

Bazı ülkelerde ertelemeye gidilmiş veya bazılarında belli bir ölçüğe bağlı istisnalar getirilmiş olmakla birlikte, **ülkelerin daha çoğu henüz özel bir önlem almamıştır.**

Dünyada Vergi Önlemleri

Kurumlar Vergisi

Genel olarak, kurumlar vergisi beyannameleri ve ödemeleri pek çok ülkede ertelenmiştir.

Ancak vergi beyan ve/veya ödemesini ertelemeyi tercih eden ülkelerde farklı uygulamalar bulunmaktadır. Pek çok ülke (**Almanya, Fransa ve İngiltere** gibi istisnai örnekler hariç) herhangi bir sektörel ayırıma gitmemiştir. Ancak **İspanya, ABD ve Güney Kore'de** erteleme belli bir ölçüğün altındaki mükellefler için sağlanmıştır. **Çin, Şili ve İtalya** gibi bazı ülkelerde salgınla mücadele kapsamında belirlenen hizmet alımları ve bağışların doğrudan matrahtan indirilebilmesi hakkı tanınmıştır. **Güney Kore** ve **Singapur** gibi bazı ülkeler ise belli kurumlar için belli limitler dahilinde bir kerelik kurumlar vergisinde istisna/indirim uygulamışlardır.

Genel Yaklaşım

Beyan veyahut ödemeler genellikle sektörel ayırıma gidilmeden ama bazı örneklerdeki gibi belli ölçüklere tabi olarak, ertelenmiş; ilgili bağışların matrahtan indirilmesi hakkı tanınmıştır.

Katma Değer Vergisi

KDV konusunda **Singapur ve Bulgaristan** gibi istisnai örnekler hariç olmak üzere pek çok ülkede COVID-19'dan doğrudan etkilenen mükelleflerin ve/veya tüm mükelleflerin beyan ve/veya ödeme tarihleri ertelenmiştir.

Almanya ve kısıtlı olarak **Avusturya** örneği hariç olmak üzere genel olarak sektörel bir ayırıma gidilmediği, ancak **İspanya, Şili, Hırvatistan ve Güney Kore** örneklerinde olduğu gibi bazı ülkelerde ertelemenin belli bir tutara kadar, cirosu belli bir tutarın altındaki mükellefler için yapıldığı görülmektedir.

Yunanistan, İtalya ve Malezya gibi ülkelerde ise COVID-19 kapsamında kullanılan temel sağlık ekipman ve malzemelerin KDV oranını indirme/muaf tutma gibi uygulamaların olduğu da görülmektedir.

Fransa, Finlandiya, Estonya ve Çekya gibi ülkeler ise erteleme yerine KDV iade sürecini hızlandırmış, veya beyannamelerin geç ödenmesinden doğacak cezalardan feragat etmiştir.

Genel Yaklaşım

Pek çok ülkede sektörel ayırıma gidilmeksizin ama bazılarında belli ölçükler için geçerli olmak üzere beyan ve/veya ödeme tarihleri ertelenmiştir.

Dünyada vaka/nüfus oranına göre bazı ülkelerin vergisel önlemlerinin karşılaştırması

ÜLKELER	Vakı#/#nüfus*	Gelir üzerinden vergi ve sosyal güvenlik kesintileri**		Kurumlar Vergisi**		KDV**	
		Özel önlem	Not	Özel önlem	Not	Özel önlem	Not
İsviçre		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı bir süre ertelendi -Ücret gelirlerine ilişkin özel bir önlem alınmadı -Sosyal güvenlik primi belli bir süre ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak ödeme bir süre ertelendi	Yok	-Sektörden bağımsız olarak ödeme bir süre ertelendi -İade süreçleri hızlandırıldı
İspanya		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı için özel bir önlem alınmadı -Belli bir tutara kadar cirosu belli bir tutarın altındaki şirketler için stopaj sorumluluğu bir süre ertelendi -Sosyal güvenlik kesintilerinde çalışan sayısına göre değişen oranlarda (küçük işletmelerde tam istisna olacak şekilde) istisna sağlandı	Var	-Belli bir tutara kadar cirosu belli bir tutarın altındaki şirketler için beyan bir süre ertelendi	Var	-Belli bir tutara kadar cirosu belli bir tutarın altındaki şirketler için beyan bir süre ertelendi
İtalya		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı bir süre ertelendi -Ücret gelirine ilişkin stopaj sorumluluğu belirli bir süre ertelendi -Salgınla mücadele kuruluşlarına yapılan bağışlar matrahtan indirilebilir hale geldi -Belli sektörler için sosyal güvenlik prim ödemeleri belli bir süre ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi -Salgınla mücadele kuruluşlarına yapılan bağışların matrahtan indirilebilmesi sağlandı	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi -COVID-19 kapsamındaki sağlık malzemeleri ithalatında KDV muafiyeti getirildi
Almanya		Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde yıllık gelir vergisi beyanı ertelendi -Ücret gelirlerine ilişkin özel bir önlem alınmadı -Sosyal güvenlik primine ilişkin özel bir önlem alınmadı	Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde beyan bir süre ertelendi	Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde beyan bir süre ertelendi
Fransa		Var	-Serbest meslek mensuplarının gelir vergisi ödemeleri belli bir süre ertelenebilir kılındı -Ücret gelirlerine ilişkin özel bir önlem alınmadı -Sosyal güvenlik prim ödemeleri belli bir süre ertelendi.	Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde beyan bir süre ertelendi	Var	-İade süreçleri hızlandırıldı
İsrail		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı bir süre ertelendi -Ücret gelirlerine ilişkin özel bir önlem alınmadı -Sosyal güvenlik prim ödemeleri belli bir süre ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi
ABD		Var	-Belli bir limitin altındaki matrahlar için gelir vergisi beyanı bir süre ertelendi -Belli bir limitin altındaki matrahlarda ücret gelirine ilişkin stopaj sorumluluğu ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak belli bir limitin altındaki matrahlar için beyan bir süre ertelendi	Yok	-Satış vergisinde eyalet bazında farklı uygulamalar getirildi
İngiltere		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı belirli bir süre ertelendi -Ücret gelirlerine ilişkin stopaj sorumluluğunu erteleme hakkı tanındı -Sosyal güvenlik primine ilişkin özel bir önlem alınmadı	Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde beyan bir süre ertelendi	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi
Çekya		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı ertelendi -Ücret gelirlerine ilişkin özel bir önlem alınmadı -Sosyal güvenlik primine ilişkin özel bir önlem alınmadı	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan bir süre ertelendi	Var	-Beyannamelerin geç ödenmesinden doğacak cezalardan feragat edildi
Güney Kore		Yok	-	Var	-Sektörden bağımsız olarak işletmelerde ölçek bazında belirli limit altındakiler için beyan bir süre ertelendi -Belli kurumlar için belli limitler dahilinde bir kerelik kurumlar vergisinde istisna uygulandı	Var	-Geliri belirli bir limitin altında olan küçük işletmelerde KDV oranı indirildi
Singapur		Var	-Yıllık gelir vergisi beyan bir süre ertelendi -Ücretlere ilişkin vergi ödemesi ertelendi -Sosyal güvenlik primine ilişkin özel bir önlem alınmadı	Var	-Sektörden bağımsız olarak beyan ertelendi -Belli limitler dahilinde bir kerelik kurumlar vergisinde indirim uygulandı	Yok	-
Şili		Yok	-	Var	-Salgınla mücadele kuruluşlarına yapılan bağışların matrahtan indirilebilmesi sağlandı	Var	-Belli bir tutara kadar cirosu belli bir tutarın altındaki şirketler için beyan bir süre ertelendi -Tüm sektörlerde dönük beyanda kısa süreli erteleme yapıldı
Türkiye		Var	-Yıllık gelir vergisi beyanı bir süre ertelendi -Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde ücretlere ilişkin beyan bir süre ertelendi -Sosyal güvenlik primine ilişkin özel bir önlem alınmadı	Yok	-	Var	-Doğrudan ve önemli derecede etkilenen sektörlerde beyan uzun süreli ertelendi
Çin		Var	-Sağlık personeli ikramiyelerine istisna getirildi -Sosyal güvenlik primi ödemeleri belirli bölgelerde bir süre ertelendi	Var	-Salgınla mücadele kuruluşlarına yapılan bağışların matrahtan indirilebilmesi sağlandı	Var	-Bölge ayrımı yapılarak, belli ürün ve belli hizmetlerde istisna ve indirimler sağlandı

* 30.3.2020 itibarıyla seçilmiş bazı ülkeler (Kaynak: www.worldometers.info/coronavirus/)

**Kaynak: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/navigate-the-tax-measures-in-response-to-Covid-19.html> ve <https://globalvatonline.pwc.com/covid-19/global-updates>

COVID-19 tüm dünyada insanlara ve kurumlara önemli zorluklar yaratıyor ve olumsuz etkisi artmaya devam ediyor. İşletmelerimizin hızla yanıt vermesi gereken önemli vergisel zorluklarla karşı karşıya olduğunu biliyoruz. Bu karmaşıklığı ortadan kaldırmanıza yardımcı olmak için PwC uzman ekipleri, işinizi etkileyen değişikliklerden haberdar olmanız için işbirliği yaptı ve bir kaynak oluşturdu. Bu konuda gelişmeler oldukça güncellenen, ve ülkelere göre en son COVID-19 vergisel düzenlemelerini bulabileceğiniz veri tabanımıza ulaşmak için aşağıdaki linki tıklayabilirsiniz.

<https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/navigate-the-tax-measures-in-response-to-Covid-19.html>

pwc

© 2020 PwC Türkiye. Tüm hakları saklıdır.

Bu belgede PwC ifadesi, PwC ağını veya PwC ağının üyesi olan bağımsız ve farklı tüzel kişiliklerden oluşan PwC Türkiye'yi ifade etmektedir. Daha detaylı bilgi için www.pwc.com/structure adresini ziyaret edebilirsiniz.

2020-0065

